

**ANATOL CIOBANU, OSTAȘUL
LIMBII ROMÂNE, ÎMPLINEȘTE
VÂRSTA DE 80 ANI**

Abstract. Member of the Academy of Sciences, Professor Anatol Ciobanu, reaches the age of 80 years. He campaigned for the national language to regain its natural name, to become the official language of the state, to be called into its natural rights, to regain its right dress both through Latin script and the accuracy of expression. In his works there are summarized almost all branches of linguistics and philology, with a predilection for grammar and especially for syntax. In his grammar studies he constantly put emphasis on function and only after this, on the grammatical structures through which it is realized. Professor A. Ciobanu's grammar books contain, in addition to synchrony, diachronic concerns, these two views never overlapped.

Keywords: Anatol Ciobanu, professor, official language, functional syntax, synchrony, diachrony.

Membrul corespondent al Academiei de Științe a Moldovei Anatol Ciobanu, profesor universitar, șef de catedră pe parcursul multor decenii la Facultatea de Litere a Universității de Stat, figură proeminentă a vieții noastre culturale, reprezentant de seamă al lingvisticii române actuale, cu o deosebită autoritate științifică atât în țară, cât și peste hotare, împlinește vârsta de 80 de ani.

Anatol Ciobanu și-a început activitatea științifică și didactică la Universitatea de Stat din Chișinău, unde a susținut prima sa teză. Studiile de postdoctorat urmate la Universitatea de Stat „M. V. Lomonosov” din Moscova au contribuit decisiv la formarea științifică a tânărului cercetător. A. Ciobanu și-a însușit vederile largi în problemele lingvisticii generale, romanice și ale sintaxei. În 1973 susține teza de doctor habilitat în filologie. În scurt timp atinge culmile unei cariere didactice și științifice: în 1976 i se conferă titlul de profesor universitar, iar în 1992 a fost ales membru corespondent al Academiei de Științe a Moldovei la specialitatea *Gramatica limbii române, lingvistică generală (contrastivă) și sociolingvistică*. Domeniile de interes profesional ale lui Anatol Ciobanu sunt diverse – de la probleme de cultură a vorbirii până la cele de lingvistică generală, dar cel mai îndrăgit și, bineînțeles, mai profund și mai fructuos investigat domeniu rămâne totuși gramatica, în special sintaxa.

Savantul cercetează propoziția și fraza cu diversele lor aspecte semantico-funcționale și structurale, verbele semicopulative, principiul logico-semantic și cel funcțional în sintaxă, abordarea contrastivă originală la nivelul propoziției (pe material românesc, francez, rus), problema normei limbii literare, principiile de bază ale punctuației române și sintaxa transformațională la nivelul propoziției și al frazei etc.

E bine să știm că un adevărat ostaș al neamului în lupta pentru limba română a fost și este profesorul A. Ciobanu. A militat pentru ca limba neamului să-și recapete denumirea ei firească, ca să devină limbă oficială a statului, inoculând această sfântă dragoste învățăceilor Domniei Sale. A luptat publicând o serie de articole și studii, prin care a repus în drepturile sale firești limba română, i-a conferit haina ei corectă, atât prin grafia latină, cât și prin corectitudinea exprimării. A luptat în Piața Marii Adunări Naționale, manifestând pașnic alături de studenți și profesori universitari, elevi și profesori de licee și gimnazii, dând dovadă de patriotism și probitate civică. A luptat prin emisiuni la radio și televiziune, explicând oamenilor de la orașe și de la sate în cadrul unor adunări și mitinguri adevărul științific și cel omenesc. Putem spune cu justificată mândrie că printre lingviștii entuziaști care au contribuit cu adevărat la formarea și punerea în mișcare a acelor interminabile coloane de demonstrați care veneau, la 30-31 august 1989, din cele patru părți ale Moldovei spre Piața Marii Adunări Naționale, s-a aflat și onestul, temerarul, neobositul Anatol Ciobanu.

Pentru deosebitele sale merite științifice, membrului corespondent Anatol Ciobanu i s-a decernat premiul de Stat al Republicii Moldova.

* * *

Îndelunga activitate didactică și științifică a lui Anatol Ciobanu s-a desfășurat multilateral, într-un larg domeniu de preocupări. În lucrările Domniei Sale sunt cuprinse aproape toate ramurile lingvisticii și filologiei, pronunțându-se asupra unora dintre cele mai de seamă probleme ale disciplinei filologice, acordând însă o predilecție deosebită gramaticii și în special sintaxei. În studiile sale de gramatică se pune constant accentul pe funcție și, numai după aceasta, pe structurile gramaticale prin care se realizează. Tratatetele de gramatică ale profesorului A. Ciobanu conțin, pe lângă sincronie, și preocupări diacronice, fără ca aceste două puncte de vedere să fie vreodată suprapuse.

Viziunea lingvistică a profesorului A. Ciobanu în sintaxa limbii este profund originală. Domnia Sa a fundamentat un sistem coerent de concepte lingvistice, logico-semantice și funcționaliste, pe care le-a desăvârșit în continuu, din dorința constantă de a munci, fără a ști ce înseamnă odihna și recreerea.

Rezultatele obținute sunt reflectate în peste 600 de lucrări științifice, note, recenzii, articole pentru enciclopedii, rezumate etc. Dintre cele mai reprezentative fac parte lucrările: *Părțile principale ale propoziției* (1969); *Probleme dificile de gramatică* (1969); *Să scriem și să vorbim corect* (1970); *Синтаксис полусвязочных глаголов* (în 2 vol., 1976, 1978); *Sintaxa propoziției* (1976); *Sintaxa frazei* (1984); *Sintaxa și semantica (Studiu de lingvistică*

generală) (1987); *Sintaxa* (1987, în colab. și red.); *Limba maternă și cultivarea ei* (1988); *Sintaxa practică (Cu elemente de analiză transformațională)* (1991); *Limba latină: Manual pentru cl. a X-a* (1995, în colab.); *Lingua latina* (1996, în colab.); *Limba latină: Manual pentru cl. a XI-a* (1999, în colab.); *Punctuația limbii române* (2000); *Mic dicționar latin-român de expresii consacrate* (2002, în colab.); *Limba latină: Manual pentru cl. a XII-a* (2005, în colab.); *Antologie filologică* (2005, alc. și coautor).

În lucrările savantului Anatol Ciobanu regăsim rădăcinile cele mai simple, dar subtile, ale gândirii științifice care, la Chișinău, reprezintă o școală de prestigiu, o școală ce provine din cele mai bune izvoare ale lingvisticii – Lingvistica Funcțională de la Praga. Contribuția profesorului A. Ciobanu constă în faptul că a implementat, sub aspect metodologic, ideile structuralist-funcționaliste la Chișinău, idei prin care se impune necesitatea delimitării în lingvistică a aspectului diacronic și sincron, imprimându-le astfel un caracter definit de concepție lingvistică. Profesorul Anatol Ciobanu a format o adevărată școală științifică care numără 39 de doctori și doctori habilitați, pe care îi sprijină în toate împrejurările și a căror activitate o îndrumază cu competență și cu discreție.

Profesorul universitar Anatol Ciobanu a contribuit la ridicarea nivelului de predare a disciplinelor filologice în învățământul superior din republică pe parcursul a aproape șase decenii în calitate de profesor și șef de catedră, desfășurând o întinsă și rodnică activitate didactică. Știind să inspire nobila pasiune a cercetării științifice, Domnia Sa a împărtășit bogatele sale cunoștințe unor nenumărate generații de studenți care l-au iubit și admirat.

Membrul corespondent Anatol Ciobanu a ținut prelegeri la Universitatea „Al. I. Cuza” din Iași, Universitatea de Stat „M. V. Lomonosov” din Moscova, Institutul de Limbi Străine din Minsk, Universitatea Provence-Marseille-1 (Franța), Universitatea de Stat din Cernăuți ș.a., unde a fost mereu așteptat și iubit de colegii de breaslă și de studenți.

A. Ciobanu a pus în discuție publică rodul cercetărilor sale în cadrul diverselor conferințe, simpozioane și congrese științifice care și-au ținut lucrările la Bălți, Chișinău, Cernăuți, Tbilisi, Kalinin, Lvov, Samarkand, Iași, Timișoara, București, Paris etc. Indiferent de faptul dacă au fost sau nu acceptate, ele totdeauna au trezit interesul ascultătorilor, au impulsionat gândirea oponentilor.

Mult stimată și iubite domnule profesor,

Cercetătorii științifici ai Institutului de Filologie al Academiei de Științe a Moldovei împărtășesc bucuria de a vă sărbători în mijlocul lor și, înconjurându-vă cu afectuoasă prețuire și stimă, vă aduc cele mai calde urări și vă doresc să desfășurați în continuare aceași neobosită activitate, pentru promovarea științei și spre cinstea culturii românești.

ANGELA SAVIN-ZGARDAN
Institutul de Filologie al AȘM
(Chișinău)